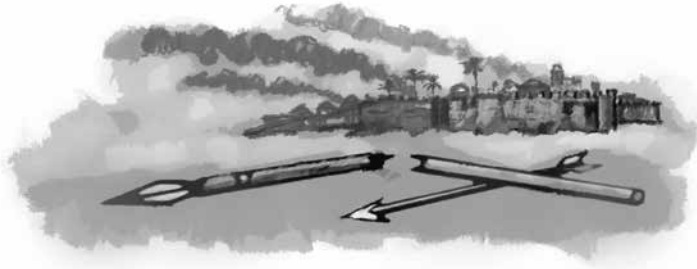

Tlholo ea Ba-Assiria

SABATHA THAPAMA

Bakeng sa Thuto ea Beke ena Bala:

Esa. 36:1; Esa.36:2–20; Esa. 36:21–37:20; Esa.37:21–38; Esa.38, 39.

Temana ea Khopolo:

“‘Oho Jehova oa makhotla, Molimo oa Iseraele, uena ea litseng holim’ a likerebime, ke uena Molimo u ’notši oa mebuso eohle ea lefatše; ke uena ea entseng maholimo le lefatše!’” (Esaia 37:16).

A gaunt o ne a hata fatše ka maoto a tsamaea le bara ba babeli. Lelapa le leng le ne le se le laeshile thepa ea lona ka sekosekareng se huloang ke lipholo. Monna o ne a eteletse lipholo pele ha basali babeli ba lutse ka sekosekareng. Batho ba se nang hona ha bana sekosekara, ka hona ba jara thepa tsa bona ka mahetla. Masole a hohle. Likhoro li otloa ka matla hore li bulehe. Ba holima mochine o ntseng o otlia liheke hore li bulele ba fula ka liqha balebeli ba holima marako. Polao ke e holimo haholo. Ha re mathele pele. Morena o lutse ka borena teroneng ea hae, ho amohela khapo le batšoaruoa. Batšoaruoa ba bang ba mo atamela ba phahamisitse matsoho, ba kopa mohau. Ba bang ba khumama ka mangole le ho khasa. Litlhaloso tse tjena le morena li qala ka mantsoe ana: “Senkeribe, morena oa lefatše, morena oa Assiria” ’me a tsoela pele joalo ka lipolelo tse kang “ea lutseng teroneng ’me khapo ea motse e feta pontšeng kapele ho eena.” — John Malcolm Russell, *The Writing on the Wall* (Winona Lake, Indiana: Eisenbrauns, 1999), pp. 137, 138.

Letoto la litšoantšo tse neng li khabisitse marako a “ntlo ea borena e se nang thaka” ea Senkeribe,” li ea fumanaha polokelong ea lintho British Museum, le pale eo li e phetang ka sechaba se ipitsang ka Molimo!

*Ithute Thuto ea Beke ena ho lokisetsa Sabatha sa la 13, Thakola.

Ho na le Lipehelo (Esa. 36:1)

Ho etsahetse eng ka Juda? 2 Marena 18:13, 2 Likron. 32:1, Esa. 36:1.

Ha Akase ea neng a se na tumelo a eshoa, 'me mora oa hae ea tšepahalang a mo hlhlama, Hesekiase a ja lefa la 'muso o neng o lahlehetsoe ke boipuso. Ka ho reka thuso khahlanong le setlamo sa Siria le Israele leboea, Juda e ile ea tlameha ho lefa “tšireletso eo ka chelete” ka tsela ea ho ntšetsa Assira limpho (sheba 2 Likron. 28:16–21). Ha morena oa Assiria a eshoa Sargone II ntoeng e hole le ho hlhlangoa ke Sankeribe ka 705 B.C., Assiria ea bohanahala e fokola. Bopaki ho tsoa Assiria le bo tsoang litemane tsa Bibe le li supa hore Esekiase o ile a nka monyetla oa sena a koeneha (sheba 2 Marena 18:7), a nka khato e matla e le moetapele oa sehlotšoana sa lichaba tse fokolang khahlanong le Assiria tikolohong ea habo. Ka bomalimabe eena, Esekiase o ne a nketse tlase matla a Assiria. Ka 701 B.C., ha Sankeribe a se a hlotse likarolo tse ling tsa 'muso oa hae, a thulanya thebe khahlanong le Siria-Palestina ka matla a maholo le ho hapa Juda.

Esekiase o ile a itokisetsa joang ho khahlana le Assiria? 2 Likron. 32:1–8.

Ha Esekiase a bona hore Sankeribe o ikemiselitse ho nka Jerusalema, motse-moholo, o ile a etsa lithopho tse kholo hoka khahlana le Assiria. A matlafatsa qhobosheane ea hae, a hlomella le ho koetlisa lebotho la hae, a eketsa le tšireletso ea mehloli ea metsi ea Jerusalema (sheba hape 2 Marena 20:20, 2 Likron. 32:30). Kotopo ea Siloame ea metsi e ileng ea behoa mongolo oa khakolo o bolelang hore na e ile ea hahuoa joang, o hakanyetsoa nakong ea Esekiase ha a ne a itokisetsa tlhaselo.

Joalo ka ha ho le bohlokoa ho lokisa sesole le boetapele, Esekiase o ile a fana ka boetapele ba semoea ha a ne a labalabela ho ba mohlala oa sechaba sa habo nakong eo e mahlonoko. “Empa morena oa Juda o ne a ikemiselitse ho etsa karolo ea hae ho lokisetsa sera, 'me ha a se a qetile sohle seo botho bo ka se etsang, o ile a phutha sesole sa hae le ho khothatsa ka hore se iphe matla.” —Ellen G. White, *Prophets and Kings*, p. 351.

Ha e ne e ba Esekiase o ne a tšepa Morena ha kaalo, hobaneng a ile a etsa matla ohle a hae? Na mesebetsi ea hae e ne e behella tumelo ka thoko? Sheba Ba-Filipi 2:12, 13 ka ho sebetsa 'moho ke Molimo, ea fanang ka matla a fetisang ka ho sebetsa.

Bohata (Esa. 36:2–20)

Babusi ba Assiria ba ne ba se khopo fela, ba ne ba le bohlale hape. Pakane ea bona e ne e le matla le leruo, e seng fela ho senya (bapisa Esa. 10:13, 14). Hobaneng u sebelisa lihlahisoa ho hapa motse ka khang ha e ba u ka khona ho susumetsa baahi ba teng ho inehela? Ka hona, ha a ntse a le tšebetsong ea ho thibella Lakishe, Sankeribe a romela Rabshake, ofisiri e kholo, ho nka Jerusalema ka thutsoana ea mmooana.

Ke mabaka afe ao Rabshake a sebelisitseng ho tšosa Juda? Esa. 36:2–20, sheba hape 2 Marena 18:17–35, 2 Likron. 32:9–19.

Rabshake o ile a beha litaba tse matla. U ke ke oa tšepa thuso ea Egepeta hobane e ea fokola le ho holka matla. U ka se tlo itšetleha ho Morena ho u thusa hobane Esekiase o mo sitetsoe ka ho tlosa ngalo tse liphahameng le lialetare hohle Juda, a bolella batho ho khumamela aletareng e le 'ngoe e Jerusalema. Ha e le hantle, Morena o ka lehlakoreng la Assiria 'me o boleletse Sankeribe ho timetsa Juda. Ha u na le batho ba lekaneng ba koetlisitsoeng ho ka palama lipere tse likete li peli. Ho qoba ho thibelloa moo u ke keng oa ba le letho la ho jeoa le ho nooa, inehela 'me u tla etsoa hantle. Esekiase a ke ke a le pholosa, hobane melimo eohle ea linaha tse ling e hlotsoe ke Assiria 'me ha ea ka ea li pholosa, u utloisisa hore Molimo oa hao a ke ke a u pholosa le hona.

Na Rabshake o ne bolela 'nete?

Ka lebaka la hore ho ne ho na le 'nete e ngata ho tseo a li boletseng, khang ea hae e ne e utloahala e susumetsa. Ho tlatsa taba tsa hae o ne a na le mapaki a mabeli. Ba pele, o ne a sa tsoa khutla Lakishe, limaele tse 30 hojana le moo, moo Assiria e neng e bontša se etsahetseng ho qhobosheane e matla ea motse o neng o ikemiselitse ho ba hanela. Ea bobeli, o ne a na le lebotho le matla la sesole sa Assiria (Esa. 36:2). Ka ho tseba qetellong ea mabotho le ea metse kae-kae (ho kenyeletsa Samaria, motse-moholo oa Iseraele leboea: 2 Marena 18:9, 10) seo se ne se file Assiria kholiseho, hore ha ho mo-Juda ea ka hanyetsang taba tseo ka chebo ea botho hore Jerusalema e tlo timela (bapisa Esa. 10:8–11). Rabshake hape o ne a nepile ka hore Esekiase o felisitse lingalo tse liphahameng tsa mahlabelo e le hore ho be le ngalo e le 'ngoe ea khumamelo tempeleng e Jerusalema (2 Marena 18:4, 2 Likron. 31:1). Empa ha e ne e ba phetoho ena e ne e khopisitse Morena, eo e neng eona fela tšepo eo sechaba se setseng ka eona? Na a ka ba sireletsa le ho ba pholosa? Ho ne ho le ho Molimo ho araba potso ena!

Re Kubelitsoe empa ha Rea Timetsoa (Esa. 36:21–37:20)

Ke joang puo ea Rabshake e ileng ea ama Esekiase le matona a hae? 2 Marena 18:37–19:4, Esa. 36:21–37:4.

Ba tšohile ka ho fetisisa le ho bokolla, Esekiase a retlehela ho Jehova, ka bokokobetso a kopa bokena lipakeng ba Esaia, eena moprofeta eo keletso ea hae ntat’ae a ileng a e furalla.

Ke joang Molimo a ileng a khothatsa Esekiase? Esa. 37:5–7.

Moaletsa e bile o mokhutšoanyane, empa o ne o lekane. Molimo o ne a le ka lehlakoreng la sechaba sa hae. Esaia o ile porofeta hore Sankeribe o tla utloa monyenetsi o tlang ho mo khutlisa tlhaselong ea hae ho Juda. Sena se ile sa phethahala hang. Ha nakoana le ho ferekana, empa ka ho se inehela halelele, Sankeribe a romella Esekiase moaletsa oa tšoso: “Se ke oa lumella Molimo oa hao eo u mo tšepileng ho u thetsa ka ho u tšepisa hore Jerusalema e ke ke ea neheloa letsohong la morena oa Assiria. . . . na melimo ea lichaba tse ling e e pholositse na?” (Esa. 37:10, 12; sheba hape 2 Likron. 32:17). Lekhatheng lena Esekiase a toba hantle tempeleng ’me a beha molaetsa kapele ho Jehova oa makhotla, “teroneng e ka holim’a likerobime” (Esa. 37:14–16).

Ke joang thapelo ea Esekiase e senolang se neng se le tlokotsing tlhaselong ea Jerusalema? Esa. 37:15–20.

Sankeribe o ne a hlasetse tšireletso e matlahali ea Esekiase: tumelo ho Molimo oa hae. Ho e-na le ho thetsaha, Esekiase a ipiletsa ho Molimo ho bontša hore na eena ke mang, “mebuso eohle ea lefatše e tle e tsebe hobane u Molimo u ’notše uena Jehova” (Esa. 37:20).

Bala ka thapelo thapelo ea Esekiase (Esa. 37:15–20). Ke limelo life tsa Molimo tseo a tsepamang ho tsona? Ke motheo ofe oo re bona thapelong ee o ka re fang khothatso le matla ho lula re tšepahetse tlokotsing tsa rōna motho ka mong?

Pale ka Botlalo (Esa. 37:21–38)

Ho latela Sankeribe, joalo kaha ho tlahoa ke libuka tsa hae tsa litlaleho, o ile a hapa metse e 46 ea liqhobosheane, a thibella Jerusalem, 'me a etsa hore Esekiase mo-Juda “motšoaruoa Jerusalem, ntlong ea hae ea borena, joalo ka nonyana sehlaheng.”—James B. Pritchard, editor, *Ancient Near Eastern Texts Relating to the Old Testament* (Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1969), p. 288. Empa ho sa natsoe lipuo tsa hae tsa bohata e le pheteletso ea boikakaso ba hae, ha ho moo ka mongolo kapa litšoantšo a bolelang a hapile Jerusalem. Ka chebo ea mahlo, ho siuoa hona ho ea hlolla, ha ho buuoa ka matla a Sankeribe le hore Esekiase o ile a mo koenehela. Marabele khahlanong le 'muso oa Assiria ha a ka a phela nako e telele 'me a shoa. Liithuti li ananena hore leha re ne re se na tlaho ea Bibe, re ne re tla qobelleha ho amohela hore mohlolo o lokela e be o ile oa etsahala. Taba ea hore Sankeribe o ile a kolokisa leboteng la “ntlo ea hae ea borena e neng e se na thaka” litšoantšo tse bontšang hantle khapo ea Lakishe e bonahalang hore e mpile ea ba hona ho hloka ntho e ka bolokang lifahleho fela. Empa ka lebaka la mohau oa Molimo, litšoantšo tsena li ka be li bontšitse Jerusalem ntle le Lakishe! Sankeribe ha a bolela pale kaofela, empa Bibe ea e bolela.

Pale ka botlalo e reng? Esa. 37:21–37.

E le karabo ea thapelo ea Esekiase ea tumelo e phethahetseng, Molimo o mo romella molaetsa oa tiisetso bakeng sa Juda o belang ke khalefo le boikhanšo ba Assiria ea sa soabeleng ho tla jabela Morena oa marena sefahlehong (Esa. 37:23). Eaba Molimo hang o phethahatsa tšepiso ea hae ho sireletsa Jerusalem (2 Marena 19:35–37; 2 Likron. 32:21, 22; Esa. 37:36–38). Tlokotsi e kholo e mema mohlolo o moholo, 'me ho fela ho ile ha e ba joalo. Palo ea litopo e ile ea ba holimo: 185,000. Ka hona, Sankeribe o ne a se na boikhetlo empa ho ea hae, moo a ileng a khahlana le lefu la hae (bapisa le boporofeta ba Esaia ho Esa. 37:7–38). “Molimo oa Ba-Heberu o hlotse holima boikhanšo ba Assiria. Tlotla ea Jehova e ile ea pheteletsoa mahlong a lichaba tse potileng. Jerusalem teng, lipelo tsa sechaba li ile tsa tlala ke thabo e halalelang.”—Ellen G. White, *Prophets and Kings*, p. 361. Hape, ha e ne ba Sankeribe o ile a hlola Jerusalem, a ka be a fallisitse sechaba ka tsela eo Juda e neng e tla lahlehela ke boitšibiso ba eona, joalo ka Israele leboea. Ka lehlakoreng le leng, ho ka be ho se na sechaba sa Juda seo Messia a hlalileng ho sona. Pale ea bona e ka be e feletse hona moo. Empa Molimo a boloka tšepo e ntse e phela.

U reng ho motho e mong, ea so lumele Bibeleng kapa Molimo oa Bibe, a ka botsa potso ee: Na ho ne ho loketse bakeng sa masole Assiria, ba tsoaletsoeng moo ba tsoaletsoeng, ho shoa joalo ka ha ba shoele? Ke joang uena ka botho u utloisisang ketso ea Morena mo?

Bokuling le Moruong (Esaia 38, 39)

Liketsahalo tsa Esaia 38 le 39 (2 Marena 20) li etsahetse haufi haholo le nako ea hore Molimo a pholose Esekiase ho Sankeribe, leha pholoho e boletsoeng ho Esaia 37 (sheba hape 2 Marena 19) e ne e so ka e etsahala. Bonnete, Esaia 38:5, 6 le 2 Marena 20:6 li bontša hore ba ne ba tjametsoe ke tšoso ea Assiria.

“Satane o ne a ikemiselitse ho tliša bobeli lefu la Esekiase le ho oela ha Jerusalema, a lumela hore ha Esekiase a ka sutha tseleng, liteko tsa hae tsa tsosoloso li ne li tla emisa 'me ho oela ha Jerusalema e tla ba taba e phethahetseng.”—The SDA Bible Commentary, vol. 4, p. 240.

Qotsulo e kaholimo e re bolella eng ka bohlokoa ba boetapele bo botle bakeng sa sechaba sa Molimo?

Ke pontšo efe eo Morena a fang Esekiase ho tiisa tumelo ea hae? 2 Marena 20:8–10; Esa. 38:6–8.

Ka ho hana pontšo e fanoang ke Molimo (Esaia 7), Akase o ile qala letoto la liketsahalo tse ileng tsa isa khohlanong le Assiria. Empa joale Esekiase o kopile pontšo (2 Marena 20:8); ka hona, Molimo oa mo matlafatsa hore a kopane le tlokotsi eo ntat'ae a tlisitseng ho Juda. Ruri, ho khutlisa seriti se sentsoeng ke Akase ho ne ho ka khoneha fela ka mohlolo. Ba-Babylona ba ne ba ithutile motsamao oa tsa leholimo le ho li ngola ka nepo. Ka hona, ba lokela e be ba ile ba bona boitšoaro bo sa tloaelehang ba letsatsi le ho ipotsa hore na e be bo bolela eng. Taba ea hore morena Merodake-baladane a ileng a romela mabotho ka nako ena ha ka tšohanyetso. Ba-Babylona ba ne ba ithutile khokahano ena e lipakeng tsa ho fola ha Esekiase le pontšo ea mohlolo. Joale re ea tseba hore na ke bohaneng Molimo a ileng a khetha pontšo ena ka ho khetholoha. Joalo ka ha hamorao a ile a sebelisa naleli ea Bethlehem ho tliša ba bohlale ba bochabela, o ile a sebelisa makhotla a leholimo ho tliša baromuoa ho tsoa Babylona. One e bile monyetla o ikhethang ho bona ho ithuta ka Molimo oa 'nete. Merodake-baladane o ile a qeta nako eohle ea hae a leka ho fumana boipuso ho toa ho Assiria. O ne a hloka bathusi ba matla, e leng se hlahosang se mo susumelitseng ho botsa Esekiase. Ha e ba letsatsi ka bo lona le ile la tsamaea ka kopo ea Esekiase fela, e be a ka etsa Assiria eng?

Ke joang Esekiase e ileng a lahleheloa ke monyetla oa bohlokoa oa ho tlotlisa Molimo le ho supa ba-Babylona eena? Litla-morao e bile life? Esaia 39. Esekiase, ea neng a lokela ho ba pakela ka Jehova, a supa, khanyeng (matlotlo) ea hae. Ke thuto efe sebakeng sa rōna?

Ho Ithuta Haholoanyane:

“Ke ka hokena-lipakeng ha Molimo moriti o ka khutlelang morao ka linoko tse leshome; ’me sena e lokela ho ba pontšo ho Esekiasa hore Jehova o utloile thapelo ea hae. Hantle, ’moporofeta a hoeletsa ho Jehova: ’me a chechisa moriti ka linoko tse leshome, o ileng oa theoha ka nako ea Akase.’ Verses 8–11.”—Ellen G. White, *Prophets and Marena*, p. 342.

“Ketelo ea baromuoa bana ho tsoa ho ’musi oa lefatše le hole, ho ile ha fa Esekiasa monyetla oa ho phahamisa Molimo o phelang. Ho ka be ho bile bonolo ha kae ho eena ho ba bolella ka Molimo, ’maballi oa tsohle tse hloliloeng, eo ka mehauhelo ea hae bophelo ba Esekiasa bo ileng ba balloa ha tšepo eohle e ne e felile! . . .

“Empa boikhantšo le bofela li ile tsa nka pelo ea Esekiasa, ’me ka boiphahamiso a bulela mahlo a tletseng takatso matlotlo ao Molimo a ruisitseng ssechaba sa hae ka oona. Morena a ba bontša ntlo ea matlotlo a hae, silifera, le khauta, le linoko, le ole ea bohlokoa, le ntlo ea lihlobo tsa hae kaofela, le tsohle tse lipolokelong tsa hae; ha hoa ka ha e-ba letho lee Esekiasa a sa kang a ba bontša lona ka tlung ea hae le ’musong oa hae oohle.’ Esaia 39:2. Sena ha a se etsa ho tlotlisa Molimo, empa ho iphahamisa ka pel’a mahlo a likhosana tsa lichaba lisele.”—Pages 344, 345.

Lipotso tsa Puisano:

1. Ke joang Satane a tšoanang le Rabshake oa Assiria? Na u bua ’nete ha a re u entse sebe (Zak. 3:1)? Molimo o arabela joang? Sheba Zak. 3:2–5. Tšepo ea rōna fela ke efe khahlanong le liqoso tsee? Ba-Roma 8:1.
2. Na Satane o khaotsa ka liqoso tsa hae ha u tšoaretsoe? Sheba Tšen. 12:10. Ka mora hore u tšoareloe, ha Satane a tsoela pele hore u oa hae ka lebaka la sebe sa hao, boemo ba qoso ea hae e ba bofe? Sheba Deut. 19:16–21 (molao oa leshano, paki ea bohata).

Kakaretso: Karabelong ea selo sa morena ea tšepahalang, Molimo o ile a pholosa sechaba sa hae le ho bontša hore na eena ke mang: Morena ea matla oohle oa Iswraele ea laola lipheletso tsa lefatše; ha a felise fela ba lehang ho felisa sechaba sa hae, hape o fana ka monyetla ho ba bang, ho sa natsoe hore ba babe ha kae joalo ka “Babylona,” hore e be sechaba sa hae.